

OBIECOWAĆ (1359) *vb impf*

Wszystkie samogłoski jasne.

inf obiecować (129). ◇ *praes 1 sg* obiecuję (76). ◇ *2 sg* obiecujesz (23). ◇ *3 sg* obiecuje (440); -e (29), -é (1) *MurzNT*, -(e) (410). ◇ *1 pl* obiecujemy (170), obiecujem (19); -em *UstPraw* (13), *ZapKościę*; -emy : -em *ComCrac* (5:1), *SarnStat* (153:4); ~ -emy (155), -(e)my (15); ~ -em (4), -(e)m (15). ◇ *2 pl* obiecujecie (9). ◇ *3 pl* obiecują (56). ◇ *praet 1 sg m* -m obiecowałam, obiecowałam (5). ◇ *2 sg m* -ś obiecowałam, obiecowałam (8). ◇ *3 sg m* obiecował (136). *f* obiecowała (7). *n* obiecowało (2). ◇ *1 pl m pers* -chmy obiecowali (1) *RejPs*, -smy obiecowali (1) *ComCrac*. ◇ *2 pl m pers* -ście obiecowali, obiecowaliście (2). ◇ *3 pl m pers* obiecowali (9). *subst* obiecowały (4). ◇ *fut 2 sg m* będziesz obiecował (1). ◇ *3 sg m* obiecować będzie (1). ◇ *2 pl m pers* będziecie obiecować (1). ◇ *imp 2 sg* obiecuj (9). ◇ *3 sg* niech(a)j obiecuje (2). ◇ *3 pl* obiecujcie (5). ◇ *con 3 sg m* by obiecował (11). *f* by obiecowała (1). *n* by obiecowało (2). ◇ *2 pl m pers* byście obiecowali (3). ◇ *con praet 3 sg m* by był obiecował (1). ◇ *impers praet* obiecowańo (5). ◇ *part praes act* obiecując (220).

Sł stp, Cn notuje; poza tym s.v. szczęście sobie obiecować z ujrzenia łasice, Linde XVI – XVII w.

1. *Mówić (lub powiedzieć) komuś, że zrobi się coś, co dla tego kogoś na ogół jest pożądane (lub dobre); przyrzekać coś komuś; promittere* *HistAl, Vulg, Mącz, Calep, JanStat, JanPrzyw, Cn; polliceri* *Mącz, Modrz, Calep, JanStat, Cn; profiteri* *Mącz, Modrz, Cn; recipere* *HistAl, JanStat, Cn; vovere* *Calep, JanStat Cn; dare, obligare, pollicitari* *Mącz, Cn; se obstringere* *Modrz, Calep; despondere* *Calep, Cn; donare, praestare* *JanStat, Cn; augurari, constituere, pacisci repromittere* *Mącz; committere, nuntiare* *Modrz; iurare, loqui* *Vulg; condicere, repromittere* *Calep; statuere* *JanStat; addicere, adstringere, affirmare, appromittere, confirmare, dicere, expromittere, facere, instipulari, largin, pignerari, polliceri, pronuntiare, stipulari* *Cn [w tym: obiecować karę (55):* *SeklKat, Leop (2), UstPraw, RejZwierz, RejAp (9), RejPos (25), BiałKat, RejZwierz (8), CzechRozm, ModrzBaz, SkarJedn, SkarŻyw, WujNT (3)] (1308) : Thez Abramie abifście mowly Krolowy ye⁸⁰ M. yz czo chce profłycz od krolia ye⁸⁰ M. Za te bogatą zyemie Ten Turczin atak abi ye⁸⁰ M. zadnim obiczayem niedawal any obyeczowal [...] boye fye abi niefgynela Moldawfka zyemya y polfka* *LibLeg 11/58v; KrowObr 141, 142; BielKron 213; Polliceor, Obiecuyę á zwłafzczá z fwey dobrej woley króm proźby. Mącz 308c, 119d, 226d, 272a, 296a; y złtey fię [trzeciej] plagi wykłamał Pháráo/ obiecuiąc á nic nieczyniąc. SkarŻyw 480; CzechEp 306; KochFr 20; ActReg 45; Calep 235b, 817b, 859a, 915a; WujNT 742; SiebRozmyśl Mv; CiekPotr 86.*

obiecować czego przeciw komu (1): iakoż w tey fprawie iufz byli polfky wypráwili/ Koni/ Zołnierzow/ y pienedzy przeciw Tiránnowi Mátiáfzowi obiecuiąc *StryjKron 652.*

obiecować kogo, co [w tym: za co (5), no co (2), dla kogo (2), o kim (2)] (513): Obiecuie zdrowie lekarz gdyż nyema mocy á wtem iefł łgarz. *March¹ A3; LibLeg 9/51, 11/174; Otoś początek ogládał/ Tych rzeczy com obiecował. BierEz A4v, K4v, P2v; TarDuch D5; MiechGlab nlb 3; ábychmy to dobrowolnie wypełnili cochmy w przygodach obiecowałi* *RejPs 95v; ComCrac 12; SeklKat Y4v; HistAl D6v; KromRozm II p; GroicPorz fv; Leop Num 32/20, 3.Reg 22 arg, 1.Tim 2/10; BielKron 42, 248v, 249v; Sed proprie stipem obligo pecuniam spondeo, Obiecuyę/ pienedze ná poczet/ zółd. Mącz 416d; RejAp 32v, 40, 110v; RejPos 29, 53v, 59v, 267, 346v; BiałKat 73v; GrzegŚm 6 marg;*

RejZwierc 93v; *WujJud* 162v [2 r.]; *BudBib Deut* 12/17; *CzechRozm* 26v, 40v, 44v, 48v [2 r.], 58 (24); *ModrzBaz* 54; Słucham ia/ czym mię mój pan odpráwuie: Pokóy nád ludem swoim obiecuie *KochPs* 127; *SkarŻyw* 76, 107, 161, 189, 285 (13); *ZapKościer* 1579/3v, 1582/26; [Włodimirz] wypráwił táiemnego Posláncá do Bludá naywiernieýszego Páná rádneho Iaropolkowego/ ktorego zowiác Oycem y obiecuiać wielkie dáry/ prosił áby mu dodał rády/ ktorýmby ípofobem Iaropelká brátá mogli zabić. *StryjKron* 131, 652 [2 r.]; *CzechEp* 138 marg, 204, 273, 292, 363; *KlonŻal* D3; *ReszPrz* 110 [2 r.]; *ReszHoz* 133; *WerGośc* 296; *WerKaz* 289; ZLotá pewnie nie nátkalż trzeciéy części woru/ Z tych gór/ co obiecuiać rádo więc v dworu. *PudłFr* 36; *ArtKanc* L, S16v; prziiachali Połlowie Tatarści zwielkimi vpominki obiecuiać od Czarza pomoc na kazdego nieprzijiaciela *Paprup* C2; *ActReg* 76; *OrzJan* 108; *LatHar* 46, 376; á niektorzy y náklad ná drukowánie [*Biblijej*] obiecowáli *WujNT przedm* 1, s. 102 [2 r.], 238, 365, 1.*Tim* 2/10 (12); *SiebRozmyśl* K3; *PowodPr* 38; Modlitwę Zbáwićiel záleca y zapláte zá nię obiecuie *SkarKaz* 350a, 610a, 637a; *SkarKazSej* 666a; *PudłDydo* B3v. Cf *obiecować kogo, co komu, czemu; kogo komu za kogo*.

obiecować kogo, co komu, czemu [w tym: za co (26), od kogo (13), przez kogo (4), o kim, o czym (3), no co (1)] (396): *LibLeg* 7/104v, 11/41v, 173v; *BierEz* Fv, F3, K3; *OpecŻyw* 99v; criftusz uydzenye obyeczuye bołtwa íwego tym telko czyłtego fercza *PatKaz III* 144; *KlerWes* A; *March*³ T8v; *RejPs* 43v, 50v, 68v, 133v, 135v, 199; *ComCrac* 11, 11v [3 r.]; *LibMal* 1548/143v; *SeklWyzn* Dv; *RejJóz* O; *SeklKat* E3 [2 r.], F4 [2 r.], F4v, I3v, L; *RejKup* f8, Nv, p8v, x8; profił tám [w *kościele*] Alexander onego bogá [*Hamona*] áby mu prawdziwe odpowiedzi obiecowáł [ut ei vera responsa promitteret]. *HistAl* B6, D6v, E2v, F5v, F6, F7; *KromRozm I* D3, E3; *MurzHist* B3v, C3v, H; *KromRozm II* i3v, v3v; *DiarDop* 105, 118; *LubPs* O6v, S6v marg, V v marg; *KrowObr* 19, 141v, 142; ácz oni [*lekarze*] káždemu zdrowie obyeciá *RejWiz* 61v; *Leop Is* 49 arg, 57 arg; *LeszczRzecz* A4v; *BibRadz Ex* 6 arg, *Ios* 1 arg, *Is* 19 arg, 53 arg, 59 arg (8); *OrzRozm* E4 [2 r.]; przez ony trzy dni chodziłá káżdá z ołobná [*bogini*] do niego [*Parysa*] áby iey przyfádził iáblko złote obiecuiać mu/ Iuno moc/ Pállás rozum/ Wenus cudná żonę/ á tey fámeý iáblko przyfádził *BielKron* 21v, 14, 174v, 193, 217 (16); *Mącz* 36a, 192d, 264a, 410a; *OrzQuin* K3v, O4v; nie mnimay nędzniku/ ábyć to Pan był omylny w dekreciech íwoich/ gdyż íci zá grzech nic inego nie obiecuie iedno pomfće *RejAp* 31v, AA6v, BB8v [2 r.], CC2, BB3, 9v (41); *GórnDworz* A3; *HistRzym* 54v, 67, 82, 108; *RejPos* 5v, 7v, 15, 20, 27 (87); *BialKat* 26 [2 r.]; *GrzegŚm* A2, 13, 39, 40 [2 r.], 43; *KuczbKat* 215; *RejZwierc* 30v, 67, 139, [203], 257v (10); *BielSpr* 15v; *WujJud* B2v, 27, 79v [2 r.], 89v, 144, 223; iáko rzecz dobrá Pan náłz nam obiecuie y pełni/ gdy nam Duchá í. obiecuie y dáie *RejPosWstaw* [143²], [143²]v [2 r.]; *BudBib Deut* 12/11; *MycPrz* I C; *BialKaz* D4v; *CzechRozm* 5, 25, 30, 45, 48v (21); *KarnNap* F2v; *ModrzBaz* 46, 108, 112v, 115v, 124v; *SkarJedn* 64, 258, 299; *SkarŻyw* A2, A3v, A5, 4, 47 (26); Sliachetny Pan Ián Łuboczky, zeznawa, ze ífinowy swemu Tomáffewy Luboczkie^{mv}, obieciue 500 grziwienek Prufkych kazdá rachuiącz po 20g. *ZapKościer* 1587/71, 1579/lv [2 r.], 2, 2v [2 r.], 3, 1580/4 (19); Stephan Woiewodá ná tę wypráwę przeciw Turkom [...] rad przyzwolił/ obiecuiać Krolowi ítácie ná woýłko iego *StryjKron* 672, 150, 557, 738; *CzechEp* *2v, 114, 132, 167; *NiemObr* 9, 19, 116; *KochEpit* A4; *KochDz* 107; *PudłFr* 40; *ArtKanc* N9v, N17v; *GórnRozm* B2v, L3v; *ActReg* 42; *GórnTroas* 11, 36; *GrabowSet* A2v; *OrzJan* 59, 90; Piotrowi klucze/ á Apofłoóm wízyftkim moc wiązánia y rozwiązánia

obiecowano. *LatHar* 109, 217, 256, 325; *WujNT przedm* 36, s. 44, 81, 124, 164 (21); *WysKaz* 39; *SarnStat* *7, 115, 168, 993 *marg*; *SiebRozmysl I*; *KmitaSpit Bv*; *PowodPr* 14, 47, 72, 76; *SkarKaz* (2v, 117b, 206b, 208a, 279a (8); *CiekPotr* 27; *SkarKazSej* 676b, 686b; *PudłDydo B*. Cf *obiecować kogo komu za kogo*.

obiecować kogo komu za kogo [= *jako kogo*] (1): *Pachołká* łąfiádowi/ łąfiad przykázowál/ A zá dobrego łągę/ pewnie obiecował. *RejFig Cc3v*.

obiecować za kogo [= *w którym imieniu*] (4): *OBieciuemy zá nas y zá dziedzice y potomki náłzé* [*Promittentes insuper pro nobis et, haeredibus successoribus nostris JanStat* 901]: *Iż* przerzeczoné Pány/ [...] będziemy chowác y bronić *SarnStat* 1117, 406, 892, 1093.

obiecować komu [*w tym: za co* (1)] (571): *RejPs* 188; *SeklWyzn C*; á ia tobie obiecuię [*Ego autem tibi promitto*] *iż* Alexandrá w ręce twoie podam. *HistAl L8v, G5*; *MurzHist G, I2v*; *LubPs Qv marg*; *KrowObr* 32v, 141v [2 r.]; *Leop Eccli* 20/25, *Ez* 33 *arg*, 2.*Mach* 8/11; *OrzList i3*; *BibRadz Is* 54 *arg*, 4.*Esdr* 3/15; *Mącz* 308c; *SarnUzn D6*; *RejAp* 31v, 40, 86, 149v; *HistRzym* 129v; *RejPos* 86, 143, 145v, 146v, 160 (12); *RejZwierc* 116, 256v; *CzechRozm* 133v; *SkarŻyw* 174, 338, 428, 458, 593; *MWilKHist G3*; *ReszList* 147; *PROsiłz mię/ bych* ci wiérzse nápiłá ná grobie Nápiłzęc/ iedno zdechni/ obiecuię tobie. *PudłFr* 19; *ActReg* 87; *WujNT Matth* 16 *arg*; *SarnStat* 1093. Cf *obiecować czego komu; komu przez co; kogo komu za kogp; kogo, co komu, czemu; cum inf komu, czemu*.

obiecować komu przez co (2): *mocnym wiáry náłzézý obowiázkiem/ y nieodezwána obietnicá iemu* [*królowi Władysławowi*] *przez* ninieyfy líft obiecuiemy: *iż* [...] *SarnStat* [994], 993.

obiecować o kim, o czym (3): *Gdyż* ták hoynie obiecuiesz o mnie/ mnie niepytáiac/ [...] niechę cię záwieść/ zołtawám z tobą *OrzRozm L2*; *MycPrz I B2v*; *SarnStat* 134.

obiecować w czym (2): *Iż* ielliby to on Anioł był tym Symem Bożym [...] tedyby go wždy kędyżkolwiek w písmie ś. obiecował był Bog *CzechRozm* 48v; *NiemObr* 153.

cum inf (501): *ZapWar* 1549 nr 2658; *BierEz L2v*; *ForCnR B3v*; *PatKaz I 2v*; *RejPs* 37, 46v, 112v; *LibLeg* 10/155v; *obieczvyemy* poddane náłse dvchowne świeczłkie *przi* volnoścziach ich zachovacz *ComCrac* 13, 13; *SeklWyzn Dv*; *SeklKat Ev, P3v, S, Xv*; *LibMal* 1548/142, 1551/165v; *Diar* 47; *LubPs Mv*; *GroicPorz hh2*; *KrowObr* 46v; *Leop Ier* 23 *arg*, *Os* 9 *arg*; A ielliby też Woiewodá nieczynił dofyć vrzędowi fwemu/ tedy go obiecuiem kárác winá łtem grzywien *UstPraw A2, D2v, G4, H* [2 r.], *I2* [2 r.]; *RejZwierz* 31, 86; *BibRadz Matth* 28 *arg*, *II* 135c *marg*; *OrzRozm S3v*; [*Jakób kamień naznaczył*] obiecuiąc Páná swoiego záwždy zá Bogá mieć *BielKron* 14v, 26, 58, 109v, 142 (12); *Mącz* 311c, 337a, 413b, 476a; *RejAp* BB3, BB6v, CC, 2v, 9v (22); obiecuię/ o to łie nie rozgniewác. *GórnDworz Bb8*; A on záwdj obiecuię hoynie wízędj zá to [*za pobożność*] nápełniác domy/ łtodołj/ y obory náłze. *RejPos* 83, 30, 44, 51, 59v, 61v [2 r.] (83); *BiałKat* 51; *RejZwierc* 41, 56 [2 r.], 69v, 135, 186v (14); *BielSpr* 54v; *Stojcie*, bo coś powiedzieć Hektor obiecuię! *KochMon* 22; [*król*] *Obiecował* nádziei włytykich dość wczynić *StryjWjaz B4, A4*; á ná cožby Bog *przez* Ozeaszá káp: 2.v 12. obiecował *przymierze* wczynić dla ludu łwe⁸⁰ *CzechRozm* 114v, 7v, 66, 72v, 79, 80 [2 r.] (23); *ModrzBaz* 1, 118; *SkarJedn* 289, 311; *SkarŻyw* 88, 162, 372, 452, 473, 480, 481; *ZapKościar* 1581/23v, 1587/68v, 73, 1588/77v, 78 [2 r.] (9); *StryjKron* 406; *duch* ś. ktorego połłác obiecował od oycá/ miał kárác świat z grzechu *CzechEp* 152, 15, 109, 110, 124, 214 (9); [*arcybiskup przysięgł*

królowi posłuszeństwo] obiecując bronić [...] Krolewkiey ławy [...] potymtego [!] żałował *NiemObr* 171, 21, 25, 47; Orion/ który hárdą myślą wniešiony/ Obiecował wygládzić źwierz ná wšytki łtrony. Ale mu ná złé wyłzłá tá dumá łzalona *KochPhaen* 22; *WerGośc* 255; *PaprUp* G3; Około dobr nieruchomości, obiecuię szcerze ImP Hetman przyczynic się doKrola I.M. *ActReg* 76, 43, 45; [*Chrystus*] równość z Oycem pokázuie: kiedy po dwá kroć obiecuię to wšytko wczynić/ oczkolwiekby kto prošł w imię ie⁸⁰. *WujNT* 365, *Matth* 28 arg, s. 314, *Ioann* 14 arg, s. 514; obiecuiemy w żadnych Ziemiách Królestwá náłżégo Woiewodę álbo Káłztelaná ná Stárołstwo nie wládzáć: wyiáwłzy Stárołtę Krákwłkiego. *SarnStat* 909, 5, 31, 53, 54, 65 (88); *PowodPr* 15; *SkarKaz* 160a; *PaxLiz* E4v. *Cf cum inf komu czemu; cum inf przez kogo, przez co.*

cum inf komu, czemu [w tym: *kogo, co* (121), *czego* (11), *za co* (7), *na co* (2)] (163): A zá to im obiecował/ Iełliby v nich pomiełzkał: Ich dzieci vcz[y]ć piłkánia/ Gędźby y włżego śpiewánia. *BierEz* S2; *OpecŻyw* 171; *RejPs* 132, 162v; a Garbarzš thełz yemu przeczyw Zydom bicz obyeczował *LibMal* 1533/177v; Za pracą y za yazdą Thakowa obyeczował mv dacz 60 zlotich pyenyedzi *LibMal* 1548/142, 1548/145; *ConPiotr* 34v; *SeklKat* G4; *HistAl* E5v [2 r.]; *MurzNT* 81; A tho włfyłtko/ co łámemu bogu náleży/ Kryłtus Pyotrowi dáć obyecuyę. *KromRozm* III Nv; *Diar* 26; *GroicPorz* g2; *KrowObr* A4v, 78v, 131v, 142; *RejWiz* 123; Temu kto chce flucháć á powolen być/ kłáde łie przed oczy/ Miłtrzem być niechcę/ towarzysłłem być obiecuię *Leop* *B4v, *Ier* 4 arg, 33 arg; niż łię rułzą [*poddani na wojnę*] obiecuiem im dáć ná łzkodę Kopiają/ pięć kop grołzy *UstPraw* D3, D2, G2, H2v; *BibRadz Ps* 101 arg, 116 arg, 2.*Mach* 12/11, I 135d marg; *BielKron* 125, 140v, 179, 231, 250 (10); *SarnUzn* G6; *RejAp* 25 [2 r.], 28, 31, 42v [2 r.], 43v [2 r.] (15); *GórnDworz* T4v, T6v; *HistRzym* 63; *RejPos* 46v, 102, 140, 143v [3 r.], 147 (34); Pan Bog káždemu łporzyć obiecuię/ Kto łie poćciwie łwą pracą łpráwuie. *RejZwierc* 221, 82v, 139, 197, 256v, 257v; *BudBib* 2.*Mach* 12/11; *MycPrz* II B4; *BudNT* przedm 6; *CzechRozm* 80, 85v, 88, 107v, 196v; *SkarJedn* 136, 256; *KochPs* 157; *SkarŻyw* 75, 306, 338; *ZapKóšcier* 1579/2, 1580/13, 13v [2 r.], 1583/37v, 1585/53v (8); *KochTr* 8; *MWilKHist* D3v, *StryjKron* 482, 637, 672; *CzechEp* 109, 124, 287, 288, 296 *NiemObr* 93; *WerGośc* 220; *WerKaz* 293; *PudłFr* 24; Gdy wy Polacy prošicie Krola o pomnożenie łwobod/ ábo wam co Krol obiecuię/ tedy to nic inego nie iełt/ iedno że wam obiecuię Krol dopušić báržiey/ nižešcie do tád ná vmyšle chorowáli/ chorowáć, *GórnRozm* B2v; *ActReg* 40, 42, 46; Wygláda oycá miłégo/ łyn máły/ Który mu kupić iármárk obiecował/ Gdy łie do miáłtá ráno wypráwował *KochFrag* 28; *WujNT Philipp* 2 arg; *WysKaz* 10; Studentóm/ Piłářzóm/ Drukářzóm/ Bibliopolóm/ Bedellułóm/ [...] Artykuły łpíłáné á na tym Cyrográphie wyrażone niezgwáłcenié chowáć obiecuiemy [*tenere promittimus JanStat* 217] *SarnStat* 201, 114, 119, 135, 160, 205 (18); *PowodPr* 53; *SkarKaz* 41a, 348a; *CiekPotr* 39, 50, 86.

cum inf przez kogo, przez co (3): Też to s Krzešciáńłkiey wiáry [*Machumet*] wzyáł/ iż powiedział być Kryłtułá s czyłtey páńny národzonego bez náłienia ludzkiego/ mowiáć też iż iełt od Bogá połłány do Żydów/ ktorego obiecował przed tym przez Proroki połłáć/ y połłáł. *BielKron* 165, 231v; *SarnStat* 993.

Ze zdaniem dopelnieniowym [w tym: z zapowiednikami i odpowiednikiem to (65), co (15), tak (2); iż(e), że (186), aby, żeby (5), zaimek pytajny (5), bez spójnika (1)] (197): Łatwieć drudzy obiecuią/ Czego w łwey mocy nie máia *BierEz* I4v; *OpecŻyw* 99v; *RejPs* 199v; *LibLeg* 11/33v; *ComCrac* 11, 11v

[3 r.]; *RejKup* p8v; [*lekarz*] tho obiecował Alerandrowi [!]/ iż przez ieden trunk miał go przywrocić ku pirwzemu zdrowiu. *HistAl* E2v, F7, G5, L8v; *KromRozm I* F; *MurzHist* B3v, G, I2v; *KromRozm III* G4v, K6; *Diar* 57, 58; *LubPs* Qv marg; *Leop 2.Mach* 8/11, 12/11, *Ez* 33 arg; *OrzList* i3; *UstPraw* A, Av, A4 [2 r.], Gv; *BibRadz Is* 54 arg, 4.*Esdr* 3/15; *BielKron* 14, 352; *KochSat* B3; *RejAp* AA6v, 22, 37, 86, 109, 133v, 183v; *HistRzym* 129v; *RejPos* 82, 85, 132v, 133, 143 (31); Więc/ który sie ma Pánu Chrístufowi w moc dáć/ to naprzod pewnie y nabożnie obiecować musi/ iż Diablá y świat opuľczá *KuczKat* 145, 105; *RejZwierc* 67, 139, 141v, 255v, 265v; *BielSpr* 15v; A gdyż Pan Bog obiecuie/ żeby thákowi ná świcie długo żyć mieli/ kthorzy rodzice fwe w tákiey pocźciwości máią *RejPosWstaw* [41⁴], [41⁴]v; *MycPrz I* B2v; *CzechRozm* 45, 58, 71v, 86v, 92v (14); *SkarJedn* 55, 258, 299, 323; *SkarŻyw* 69, 135, 428, 458, 593; *CzechEp* 221; *NiemObr* 95, 153; *ReszList* 147, 179; *PudlFr* 19; *ArtKanc* N17v; *ActReg* 76; *WujNT Matth* 16 arg, s. 693, 3.*Ioann* arg, s. 848, *Apoc* 22 arg; OBiecuiemy/ iż żadnych wftaw czynić niebędziemy nowych/ áni poddánym ná wojnę ruľzyć fie każemy przez Séymu *SarnStat* 49, 4, 13, 53 [2 r.], 55, 66, (73); *SkarKaz* 206b; Niechćiey fie z nim tárgować/ obiecu y zechce *PaxLiz* B3v.

Z przytoczeniem (26): Iefli on ták obiecuie y ták mowi: iż przyidę á wezmę was do siebie: pewnie przy śmierci: á iáko mu wiary dáć nie mamy? *SkarKaz* 552b.

~ *obiecować komu* (24): Wiernym záfię obiecuie/ iż będziecie zemną łádzic wľzytki narody. *RejPos* 277, 149v, 200, 228, 273; *CzechRozm* 132v; *KochPs* 132. Cf *obiecować komu co, cum inf [co] komu*.

obiecować kogo, co (18): tedy on też nam (tak iáko to obiecuie mowiąc odpuľczaycie á będzie wam odpuľczonov [!]) odpuľczá *SeklKat* S4v; *CzechRozm* 161. Cf *obiecować komu co*.

obiecować komu co [w tym: przez kogo (1), za co (1)] (16): Y pan Chrístus flachetna nam rzec obiecuie mowiąć. Ioannis. xiiij. kap. Yefli mię kto miľuie/ á flowo moje będzie chował/ y ociec moy miľuie go *SeklKat* G4; *RejAp* 59, 176, 178v; co tu Pan [...] wiernym swoim obiecować raczy/ iż będziecie rozumieć tháiemnice Boftwá moiego *RejPos* 277, 5v, 144v, 168, 265, 279v, 318v; *RejZwierc* 139, 140 [2 r.], *SkarŻyw* 596. Cf »[co komu] głośno obiecować«.

cum inf [co] (2): [*Pan Bóg*] Obiecuie profby náfze wyflnchać [!]/ mowiąc/ gdi mię będziez wzywał wyflucham cię/ łtobám ieft wľzelkim łmetku *SeklKat* F4. Cf *cum inf [co] komu*.

cum inf [co] komu (1): Bo iefliże ci łádzeni będą kthorzy miľofierdzia nie czynili nád bliźnimi łwemi/ iáko im thám Pan wymawiać obiecuie/ iż byłem głodnym á nie nákarmilićcie mię/ [...] což owľzem rozumieľ o [innych] *RejAp* 164.

Fraza: »jako obiecuje (a. obiecować raczy)« [w tym: jako część zdania złożonego (4), jako zdanie wtrącone (1)] (5): *SeklKat* S4v; A wľzák wiemy iáko im [wiernym] to łftotnie iefzczé tu będąc w człowieczeńłtwie swoim obiecować raczyľ: Iż będzieć fie tu świat wefeliľ á triumphował nád wámi/ ale záfię łwiáth vpáść musi *RejAp* 176, 164; *RejPos* 240; *RejZwierc* 140.

Zwroty: »[co komu] głośno obiecować« (1): gdyż [*Pan*] nam to łam głośno obiecować raczy: Iż iefli będziecie łlucháć flowá á vpominánia moiego/ łkárbow y dobrodzieyłthwá z ziemie wzywać będziecie. *RejAp* 59.

»pewnie obiecować« (1): iefliże fie iefzczé polepľzyľz [...] iźci tho pewnie obyecuieľ/ á bądź tego łft/ iż cie przypuľzczę w rowny dzyáľ s łobá *RejPos* 168.

Szereg: »zaślubować a obiecować« (1): fłyżymy/ co nam ten Pan záľlubować á obiecować raczy: Iż táki káždy będzie mi iáko właľny fyn *RejAp* 178v. ~

W przeciwstawieniu: »obiecować ... rozkazować« [szyk zmienny] (2): *CzechEp* 167; Ano Apoľtoľ rofkázuiąć á nie obiecuiąć mowi/ ábyľmy iuż teraz noľli ná ľobie wyobrażenie człowieká niebieľkiego *WujNT przedm* 14.

W połączeniach szeregowych (14): Wľzyľtkoć ľatwie obiecować/ Słowa mówić ľzy wylewać *BierEz* P2v; Ia tak mocno trzymam y wierzę piľmv ľwiętemv/ nieinaczei iedno iakoby ľam pan bog oblicznie/ y widomie zemną mowiľ/ obiecowaľ my/ y rozkazowaľ *SeklWyzn* C; Możefz ty ľlubować y obiecować/ y tyľiąć kroć przyľięgáć *KrowObr* 148, 148; *Mącz* 410a; *CzechRozm* 5; *WerKaz* 289; *SarnStat* 190, 538, 898, 938, 950, 979, 1000.

W charakterystycznych połączeniach: obiecować koni, pieniędzy, żołnierzow; obiecować bezpieczeństwo (duszy) (bezpieczność) (3), biskupstwo, (hojne, rozliczne, wieczne) błogosławieństwo(-a) (rozszerzyć) (błogosławić) (23), (dziwne) bogactwa (dać posieść), opatrować bogactwy, napęľnić bogactwem (6), (co(ś) (nic) dobrego (3), co pociesznego, co [kto] zechce, czas (2), miľośćiwe czasy, cześć (czcić) (2), człowieka (Mesyjasza) (4), czyśćciec, czynsz i dań (2), (niebieskie, nieprzeľacone, rozmaite, wielkie) (dać) dary (11), prożne i nietrwałe dobra, (dziwne) dobrodziejstwa (5), dostojęństwa, (zesłać) Ducha Św. (pocieszyciela) (7), głod złote gory (4), [ile] grzywien pruskich, karanie (karać) (8), krolestwo (niebieskie) (2), lekarstwa, łaskę (bożą, miľośćiwą, pańską) (użyczać łaski) (8), majestat cesarski, milczenie, moc, wielkie myto, nagrodę (sowito nagrodzić, nagradzać) (3), nakład na drukowanie (wojenny) (2), naprawę kościoła, naukę, nawrocenie prawe, nędzę, nic takiego, niebezpieczeństwa, niebo (2), niedostatek, nieśmiertelność, gnacisty obiad obronę (bronić) (7), oczyszczenie, (dziwne, różne, wielkie) odpłaty (3), odpusty (2), odpuszczenie grzechow (odpuścić grzechy, wszystko przewinienie, złości) (5), ofiarę bogom pogańskim, pieniądze (2), pobożność przez uczynki dobre (2), pokój (świecki, uczciwy, wieczny, na czasy niezmierne, nad ludem) (27), pomoc (na nieprzyjciela; pomagać pomocą, dopomoc) (8), (srogą) pomstę (zachować, srodze mścić się) (10), potomstwo (potomki) (2), na wszystkim szczęśliwe powodzenie, przełóżeństwo, przymierze (dzierzeć) (4), radości (2), (prętki) ratunek (ratunk) (4), (pewne, rozmaite) roskoszy (3), pewne rozgrzeszenie, (wielkie) rozmnożenie (dochodow, potomstwa) (2), rozum, (wiele dobrych) rzeczy (duchowne, przeciwne, maluczkie, świeckie) (5), skarby świata, sromotę, stacyje na wojsko, pewną summę, (prętkie) szczęście (na wszem, od Pana Boga) (3), umiejętność dobrego i złego, (wielkie) upominki (4), usta i mądrość, wiarę, wiek długi, wolność (2), wybawienie (mocną ręką, wybawić) [od kogo] (8), pewne wygranie bitwy, wysłuchanie (wysłuchać) (3), wyzwolenie od bojaźni i utrapienia, (hojną, łaskawą a miľośćiwą, równą, wieczną, wielką a nieskończoną, w niebie) (uczynić) zapłatę (zapłacić) (28), Zbawiciela (2), zbawienie (duszne, wieczne) (zbawić) (10), (długie) zdrowie (6), ziemie i morza, zmartwychwstanie (2), zwolęństwo, zwycięstwo (pewne) [nad kim] (6), żołd (2), (cudną) żonę (2), żywność, długi żywot (wiek) (3), żywot (wieczny) (13); obiecować cnotliwemu, dziatkom nieokrzczoneym (2), gospodarzom, Jehowie, każdemu (wiernemu, serca wiernego, z osobna) (12), kościołowi, (wiernemu) ludowi (ludu, ludziom (niewdzięcznym, wszystkim)) (10), małżonkom, mężnym, miľośnikowi, mozgowcom, wszem narodom ludzkim, niewiernym (niewiernikom) (3), nikczemnym, obywatelom, opiekalnikom, przebranem, przodkom, wiernemu (wiernym) (22),

zwoleńnikom, zwyciężcam (zwycięzcy) (2); *obiecować przez proroki; obiecować za posłuszeństwo, za stateczność; obiecować [kogo] za dobrego sługę; obiecować w Piśmie św.; obiecować w przygodzie; obiecować [co] w posagu; obiecować raczyć* (58), (nie)śmieć (2); *obiecować dobrowolnie, dziwnie, istotnie* (3), *jasnie* (4), *jawnie* (4), *łatwie* (2), *miłościwie* (2), *mocnie* (mocno) (7), *nabożnie, na ten czas, na wieki, niedawno, nieomylnie* (7), *obficie, od tych czasow, po dwa kroć, prożno* (2), *rado, srodze, szczerze, śmieie* (2), *wiernie* (2), *w on czas, za czasem, z dobrej wolej; obiecować rad* (2); *obiecować nie trzeba; w różnych połączeniach strukturalnych z wyrazami wskazującymi spełnienie (bądź nie spełnienie) tego, co ktoś obiecywał, (ani) (jako) obiecować ... nie czuć się, a gotować, nie mieć (mocy)* (3), (a, i, albo) (więcej) (od)da(wa)ć (21), *okazować, nigdy nie omylić, rzeczą pokazać, posłać, (i, a, ale) (mało dobrze) (nic) (nie) (moc) (chcieć) (u)czynić (obietnicom)* (21), *jeszcze nie wykonać, (a, i) (nie) (moc) (wy-, s)pełnić* (6), *tak się zachowywać, zapomnieć, nie chcieć zawieść, (zupełnie) (nie) (moc) (z)ićcić (się) (w słowie)* (5), *żałować; z wyrazami wskazującymi sytuację biorcy tego, co ktoś mu obiecywał: obiecować ... nie dufać, mieć, uprosić, wątpić.*

Przysłowia: Czego niemałz/ nie obiecuy. *BierEz* 14.

Rad obiecuy/ á mądrze dáy. *BierEz* L.

Maria montesquae polliceri cepit. Ziemie y morzá począł obiecować. *Mącz* 231b.

Złote gory obiecuią/ Sámi bzdyrá potrzebuią. *BierEz* L4v; *Mącz* 21b, 227d, 231b.

X.K. wiele obiecuię, ále máło, iákoby przystáło, dobrze czyni. *CzechEp* 138 marg.

Frazy: »jako obiecuje (a. obiecować raczy)« [w tym: jako człon zdania złożonego (35), jako zdanie wtrącone (12)] (47): iefli ze pan voiewoda thak iako obiecuyę bendzie fie przeciwko kro. iego mti zachowiwał iako na dobrego fina zaliezi *LibLeg* 6/55v; *RejPs* 188; *OrzRozm* S3v; *BielKron* 202v, 231v; *SarnUzn* D6; [Pan] iednák muśi pokarác grzech twoy/ [...] álbo zniżczy dom twoy/ [...] álbo ná łozko/ ták iákoć tu obiecować raczy/ rozmáithemi niemocámi zložy ciáło twoie *RejAp* 31v, 28, 149v, 179; *RejPos* 50, 86, 145v, 146v, 160 (15); *RejZwierc* 116, 255v; *CzechRozm* 40v, 119; *MWilkHist* G3; *CzechEp* 190; kiedykolwiek będziefz chćiał o tym mówić/ iáko obiecuięz będe cie zázwdy rad fluchał. *KochWr* 41; *PaprUp* G3; *ZapKościer* 1588/84; *ActReg* 87; *WujNT Luc* 192 marg, s. 392, 514; *SarnStat* 999; *PowodPr* 14; Pan w kroleśtwie swoim iadł y pił z vczniami iáko obiecował. *SkarKaz* 207b marg, 279a. Cf Z przytoczeniem.

»(jako) obiecuią słowa ([czyje]« [szyk zmienny] (3): PRośię moy pánie áby co nabliżey przypućił do łákáwyeh vřfu swoich/ wołanie moie/ á ták iáko nam obiecuią flowá twoie [...] od złych przygod inych rácz łálkáwie wyzwolić mię. *RejPs* 188; *WujNT* 102 [2 r.].

Zwroty: »często (a gęsto) obiecować« (2): [posłaliśmy posła do króla aby žádał wypuszczenia w niewolą zabranych] Czo ye^{go} Kro. m lyřthi řzwemy czeřto obyeczowacz nam raczil. *LibLeg* 11/173v; *Mącz* 308c.

»darmo obiecować« (1): Mořez ty flubowác y obiecować/ y tyřiac kroć przyřięgác/ ále iefli thobie Pan Bog tego dárú nieda/ dármo obiecuięz? dármo flubuieřz? Dármo przyřięgařz? *KrowObr* 148.

»obiecować fałszywie, obłudnie, dla sromoty« [szyk zmienny] (3): Ieřt ten ktory dla řromoty obiecuię przyiácielowi [prae confusione promittit amico]/ á potym vczyni go řobie nieprzyiácielem darmo. *Leop Eccli* 20/25; *BielKron* 142; *RejPos* 116.

»obiecować hojnie (a łaskawie)« [szyk zmienny] (3): *RejPos* 189, 267; tak ze czasem wątpię abymi ofatka dodzierzeć miąno, choć hoinie obiecuią *ActReg* 160.

»obiecować kontraktem, w kontrakcie« [szyk zmienny] (1:1): *LibLeg* 11/41v; ktemu iednego kmiećia włoŝtowicach takze ze wŝitkimi pożytkami iego y przyległościami, obiecuiący [*lege*: obiecuję ci] thym ninieyŝym Contractem przyrzekaiąc ŝpolem wŝyŝcy *ZapKościę* 1580/13.

»listem (a. pisaniem), przez list, w liście obiecować« [szyk zmienny] (6:4:2): *BielKron* 231v; *ReszList* 179; pomoc [*w pewnych rzeczach*] y Piotr S. po ŝwey ŝmierći owieczkom ŝwym/ w wtorym liŝcie ŝwym/ obiecuię (*marg*) 2.*Petr*: 1. (-). *LatHar* 325; obiecuiemy liŝtem ninieyŝym [*Pollicemur per praesentes JanStat* 300] Dignitárŝtwa/ Káŝtelániy/ y Vrządów wŝyŝtkich Króleŝtwa náŝzego [*nie dawać osobom nie zasłuŝonym*] *SarnStat* 71, 81, 887, 909, 993, [994] (9).

»obiecować na imię Pana Jezusa Chrystusa« (1): Ia tobie obiecuię ná imię Pána mego Iezus [!] Chryŝtufa/ ieŝli z całego ŝercá wwierzyŝ [...] odpuŝczóneć będą [*grzechy*] *Skarŝyw* 428.

»obiecować nasienie [o Chrystusie]« [szyk zmienny] (3): Anioł od Bogá poŝlány/ ktory poŝelŝtwo odnoŝił y Abrámowi z iego potomŝtwem błogoŝláwił: [...] ieŝliby to on Anioł był Bogiem ŝłowem/ ktory potym miał być Chriŝtuŝem Iezuŝem/ á ná coŝby potrzebá było obiecować naŝienie Abráhámowe *CzechRozm* 44v, 55v, 75.

»obietnice, obietnicami obiecować« = *vota uovere PolAnt, promissis promittere JanStat* [szyk zmienny] (20:5): *RejPs* 112v, 199; Rozwaz ze v ŝiebie ti znamienite obietnicze/ ktore pan Bog obiecuię tim ktorzy/ wyznawaią ymię iego *SeklKat* F4v, L; *Diar* 47; *BielKron* 313v; *RejAp* 33; A on ŝie tobie opowieda z onym prętkim rátkiem ŝwoim/ obiecuięci to pewnemi obietnicámi ŝwemi *RejPos* 167, 29, 54, 125, 173v, 175 (13); *BudBib Deut* 12/17; *CzechRozm* 118; *ModrzBaz* 124v; *SarnStat* [994]; *SiebRozmyŝl* K3.

»obiecować wiarę obowięzując« (1): Obieciuiemy téŝ wiarę náŝę obowięzuiąc: iŝ Zamków y Miaŝt przerzeczoného Króleŝtwa [*Deinde spondemus, castra et civitates ... JanPrzyw* 6]/ [*nie damy*] *SarnStat* 884.

»pewnie, za pewne obiecować« [szyk zmienny] (12:4): *RejFig* Cc3v; Krolowa zacna páni bárzo ile troŝkáłá/ Potym z wieŝnym co go [*króla*] ŝtrzegł/ wnet ŝie pobrátáłá. Obiecuięc pewnie zań/ ŝkoroby Krol zgináł *RejZwierz* 33; *HistRzym* 54v; *RejPos* 174v, 176, 187v, 190 [2 r.], 217v (8); *KuczbKat* 145, 256; *ZapKościę* 1581/23v; *WerGoŝc* 220. Cf Z przytoczeniem.

»obiecować pociechę« [szyk zmienny] (10): *Leop Is* 57 arg; *BibRadz Is* 19 arg; *RejAp* BB3, 23, 198v; A ták tu obáč iáká Pan pociechę wŝędy obiecować raczy wiernym ŝwoim *RejPos* 27, 60, 126; *Grzegŝm* 13; *WujNT Ioann* 16 arg.

»obiecować (pod) (dobrá) wiarę (i czciá)« [szyk zmienny] (8): obiecuiemy pod dobrá wiará/ okróm wŝelkiéy chytróŝci y zdrády/ pod przyŝięgá wiary náŝyéy/ iŝ będziemy záchowywáć Koronę Króleŝtwa Polŝkiego záwŝdy cáłá/ y nienárufzoná *SarnStat* 882; obiecuiemy dobrá wiará pilnie y wiernie ŝłowem náŝzym króleŝkim [*Promittimus bona fide, attente, et fideliter in verbo nostro Regio JanStat* 858]/ [...] tákowá zgodę we wŝyŝtkich ich ártykułách y punktúech chowáć. *SarnStat* 1080, 119, 220, 1068, 1070, 1087, 1114.

»obiecować pod przysięgą (wiary), przez przysięgę, w przysiędze, za przysięgą« = *promittere sub sacramento JanStat* [szyk zmienny] (14:1:1:1): *SeklKat* S; *MurzHist* C3v, G; *OrzRozm* F2, S3v; A z tą też onę przysięgę/ przez którą obiecuią Zołnierze iż wiernie rzeczy pośpolitey fluzyc chcą/ Sákramentem/ to iest węzłem/ álbo ślubem Rycerskim zową *KuczbKat* 105; *ModrzBaz* 46; iedno mi pod przysięgą obiecuy to/ ábyś mię niekazála winney szácie pogrześć/ iedno wtey która ná mnie iest *SkarŻyw* 135; *SarnStat* 82, 163, 882, 999, 1064 (9).

»poprawę, polepszenie (a. polepszyć się) obiecować« [szyk zmienny] (6:4): *SeklKat* Xv; iż sie iuz vkaże bliſki vpadek nász/ [...] toż sie dopiro obiecować polepszyć/ toż dopiro szukác oleiu/ áno iuz niewczás *RejPos* 342; *CzechRozm* 95; Krotkie słowá ále wielce poważne/ ták bárzo wzrúfzyły on lud/ iſz wſzyfcy plákác y żáłowác y poprawę obiecować poczęli *SkarŻyw* 557, 161, 537, 546, 593; *StryjKron* 557; A iefli to w obyczáiu ma/ tedy ma być záklęty do tego czálu áż godnie odpokutuie/ y polepzenie obiecować będzie. *WerGośc* 269.

»obiecować posłuszeństwo (a. być posłusznym)« [szyk zmienny] (5): *BibRadz Ios* 1 arg, *Ps* 101 arg; *WujJud* 27; *SkarŻyw* 354; Nuż gdy potym weyźrzymy w Pfalm 40. á przypatrzmy ſię Dawidowi/ co o Bogu mowi: iáko go chwali/ wzywa/ y iemu pośluznym być obiecuie. *CzechEp* 288.

»przedtym (i potym), z dawna obiecować« [szyk zmienny] (3:1): álboś iuz zápomniál/ Coś mi przed tym obiecował. *BierEz* K3; Aby sie mnożyły á roily požytki w nas/ ktore on nam z dawná z láłki ſwey ſwiętey winſzowác á obiecować raczył [...] ku náſzemu wiecznemu zbáwieniu. *RejPos* 134v; *CzechRozm* 75; *SiebRozmyśl* K3.

»obiecować mocną rękę [czyj]« (1): y obiecowałem mu od ciebie Iezu Chryſte mocną rękę twoię nád nim/ y powodzenie wſzytkiego coby poczał. *SkarKaz*)(2v.

»obiecować od (samego) siebie, sam za siebie (a. za się)« (17:3): *LibMal* 1548/142; [poſłowie dziękowali królowi, iż kościoły w pokoju zachowywał] obiecujác tak od siebie, jako od wszego rycerstwa, iż to mocnie strzymają do przyszłego sejmu *Diar* 57; *ZapKościer* 1579/1v, 2v [2 r.], 3v, 1580/4, 4v (14); *LatHar* 376; *SarnStat* 638, 1059, 1188.

»obiecować słowem, w słowie, pod słowem, słowo« [w tym: *dobrym* (8), *królewskim* (8), *chrześcijańskim* (*krześcijańskim*) (2), *uczciwym* (2), *maluczkiem*, *pańskim*, *poczciwym*, *szlacheckim*, *szlachetnym*] [szyk zmienny] (22:2:1:1): *ZapWar* 1549 nr 2658; Recipio tibi bona fide, Obiecuyęć to dobrym słowem. Wiernie. *Mącz* 36a, 192d, 410a [2 r.]; *GórnDworz* T4v; A ták ſłuchay pilno nieomyłney rády Páná twego: iáko on/ ácz máłuczkiemi á krotkimi ſłowu/ á wſzákoż wielkie á poważne rzeczy/ tobie obiecować raczy. *RejPos* 201, 132v; *CzechRozm* 118; gdyby iácy chćieli rzeczą pokázác/ co ſłowy obiecuią [*quod verbis profitentur*]. *ModrzBaz* 54; *StryjKron* 482; *ActReg* 40, 45; *WujNT* 860; obiecuiemy pod dobrym ſłowem przysięgę vczynić [*Promittimus et spondemus Iuramentum praestare JanStat* 862] *SarnStat* 1084, 13, 82, 164, 325, 909 (12).

»obiecować usty, przez usta« [szyk zmienny] (2:1): *RejAp* 37v; [*Pan swą opatrność*] nam sam vſty Boſkiemi ſwemi dziwnie obiecować/ tu będąc w człowieczeńſtwie ſwoim/ raczył. *RejPos* 219v; *WujNT* 192 marg.

»wszystko obiecować ((przy)dać)« [szyk zmienny] (4): *BierEz* P2v; *LubPs* O6v; Abágárus [...] połał do Pána Kryftulá lift fwoy/ profząc áby go przyfzedł vzdrovił na trąd/ obiecuiąc mu dáć to wfzytko częgoby v niego žádał *BielKron* 140v; *WysKaz* 10.

»wiele obiecować« [szyk zmienny] (19): *KrowObr* 168, 171v; *BielKron* 254; *Mqcz* 191a, 264a; *HistRzym* 108; á fnađźby rychley nálaźł thákiego coby lie pięknie zálecał á wiele obiecował/ á przedfię trzołká w zánádrzu máca iákoby gi wyludzić. *RejZwierc* 93v; *SkarŻyw* 47, 131, 167, 174, 304 (9); *CzechEp* 138 marg; *KlonŻal* D3; (nagł) Do łałiádá. (-) Wielé mi obiecuiesz y dáć/ y pożyczyc/ Gdy więc łobie podpijefz: á wždy niechcefz liczyć *PudłFr* 24.

»obiecować przez [= bez] zdrady i chytróści« (2): obiecuiemy przez zdrády y chytróści pod wiárą y czcią y przysięgą vczynioną [*promittimus, sine dolo et fraude, sub fide et honore ac onere praestiti iuramenti* *JanStat* 846]: iż ná żadného człowieká próšby/ [...] rádę/ [...] niebędziemy ani [!] przywieđźdź lie damy przeciwko temu [*pokojowi*] co czynić *SarnStat* 1070 [*idem*] 1114.

»obiecować żonę, za małżonkę, za żonę« [szyk zmienny] (1:1:1): *GórnTroas* 11; Y obiecuię siołtrę fwoię zá małżonkę Dáć fynowi twoiemu *CiekPotr* 39, 86.

Szeregi: »obiecować i na wiárę swą brać« (2): Téz obiecuiemy/ y ná wiárę fwą bierzemy [*Caeterum promittimus et spondemus* *JanPrzyw* 17]: iż żadného obywatelá ośiádłego o iáki wyftępek álbo obwinienie nie będąmy áni rołkazemy łápác/ áni żadnéy pomfty ná nim czynić *SarnStat* 893 [*idem*] 702.

»obiecować i na to przymierze czynić« (1): Tu iásnie widziłz/ iż potomftwá obfitość/ y wfzytkę ziemię Kánáneylką obiecuię/ y ná to przymierze czyni/ że to iáko Bog prawdziwy łpełnić miał *CzechRozm* 75.

»mówić i (a, abo) obiecować« [szyk 3:1] (4): *MurzNT* 81; [*Chrystus w Ewanjelijej*] mowi á obiecuię: Iż do niego przydziemy/ á mieřkánie łobie z nim vczyniemy. *RejPos* 143; Iefli to obiecować y mówić kto może: iłz żadne kácerftwo po síodmem Zborze nie powftanie *SkarJedn* 299; *WujNT* 777.

»obiecować i obowięzować się« = *promittere et spondere* *JanStat* (7): Y obiecuiemy łłowem náłzym Królewłkim/ y pod tą przysięgą/ którálmy vczynili/ obowięzuiemy lie/ iż té wfzytki wysłzýy miánowané Práwá/ Státutá/ Swobody/ Wolności/ Dániny/ Przywileie [*dzierzeń będąmy*] *SarnStat* 13, 53, 164, 891, 995, 1100, 1106.

»nie obiecować ani odmawiać« (1): Nie obiecuiesz/ áni téz odmawiałz. Ieno mię łłowy próznemi zábawiałz. *KochFrag* 23.

»obiecować a ofiarować się« (1): [*Pan*] podobno iedno przebránym á fwiętyym fwoim thego fwego miłego Syná obiecuię á ofiáruie lie dáć. *RejPos* 147.

»obiecować, (i, albo) okazować (a. ukazować, a. wskazywać) (po sobie)« [szyk 3:1] (4): *KromRozm II* p; A toć łą ty mizerne łkály á ty łłábe opoki obłudnego fwiátá tego/ ktore nam ledá w czym inłzym vkázuią álbo obiecuią zbáwienie náłze *RejAp* 64v; *RejPos* 72, 174v.

»opowiedać (a. opowiadać) a (albo) obiecować« [szyk 2:1] (3): *RejAp* 198; [*po śmierci*] iuż tám żadney nádzyeie [...] mieć nie możefz [*kto za żywota omieszka*]/ ták iákoć tu oto Pan w ołobie Abráámowey opowiedáć á obiecować raczy. *RejPos* 163, 228.

»obiecować a pieczętować« (1): słuchay tu z osobná iákie przywileie/ á iákie obietnice tu káždernu wiernemu słwemu/ wedle słtanu káždego/ obiecować á pieczętować mocno raczy. *RejPos* 263v.

»przepowiadać a obiecować« (1): [*cudzoziemcy*] tedy poczęli Xiążęciu Mieczysławowi rádzić/ przepowiadáiąc mu prawdę wiary Chrzelciánńkiey/ á obiecuiąc mu ná wżyśtkim słzczęśliwe powodzenie [*jeśli by wiarę przyjął*] *StryjKron* 150.

»przykazować, obiecować« (1): *RejFig Cc3v cf obiecować kogo komu za kogo.*

»obiecować, (i, albo) przyrzekać« = *promittere et spondere JanStat* [szyk 13:1] (14): *MurzHist C3v; Diar* 58; *Mącz* 91c, 192d, 227a, 308c, 410a; *ZapKościer* 1580/13, 13v, 1581/23v; ktore to wyzey opisane rzeczy obiecuię y przyrzekám ze mocnie y nienaruszanie zdzierzane będą. *ActReg* 76; *Calep* 312b; *SarnStat* 605, 638.

»(nie) obiecować i (ani) (po)przysięgać« = *promittere et iurare JanStat* [*w tym: w formule przysięgi* (3)] [szyk 4: 1] (5): Przyśięgá Cefárska. Thobie Pánu Ianowi Papieżowi Ia Krol Otto obiecuię y przyśięgam/ przes Oyca y Syná/ y Duchá Świętego *KrowObr* 32v; *SkarJedn* 258; Pánie znam iżem zgrzelzył/ ále pomni iżem ci nie obiecował áni przyśięgał. *SkarŻyw* 338; *SarnStat* 1124, 1126.

»obiecować i ręczyć« (1): Ia Leo vfáiąc świętemu Sámsonowi/ obiecuię tobie y ręczę: iłz ieśli dáłz oleiu ná potrzebę słpitalná/ iłz zdrow będziełz *SkarŻyw* 593.

»obiecować i być powinnym« [*w formule przysięgi*] = *promittere et debere JanStat* [szyk 15:1] (16): *ActReg* 43; Kv tému téż obiecuiemy/ y powinni będziemy wśzech przerzeczonych Książąt źemie Wołyńskiey obywałtelów/ y potomków ich/ ták Rzymłkiego iáko y Gréckiego zakonu będących/ w ich słtarádawnéy czći y dośtoyności [...] záchować *SarnStat* 115, 1012, 1062 [2 r.], 1063, 1064, 1081 (15).

»obiecować a (i) utwirdzać (a. twierdzić)« (2): *RejPos* 53v; Buły tákowe po świećie roześłał/ w ktorych to obiecował/ y twierdził/ iż ktobykolwiek ná tym Pątnictwie vmárl/ do niebá prosto przenieśion być miał *NiemObr* 153.

»winszować i (a) obiecować« (2): [*Pan otuchę czyni wiernym*] iż im y zyemię opánować/ y słynmi Bożymi sie słtác/ y kroleśthwo niebieskie pośieść/ winśzuie y obiecuię. *RejPos* 267, 134v.

»obiecować i z(a)lecać« [szyk 1:1] (2): *CzechRozm* 240; A drugie [*słowa Ewanjelijej św.*] niemniey iáłne one/ gdzie Piotrá S. opoką y kámieniem zowie [*Chrystus*]/ ná ktorym zbudowác miał kościoł słwoy/ y iemu słamemu klucze do niebá obiecuiąc/ y dziwną moc mu zleciáiąc/ onego nád inne przekłáda *SkarJedn* 64.

»(za)słubować, (a, i) obiecować« [szyk 9:7] (16): *BierEz* F3; *PatKaz* I 2v; *KrowObr* 141, 142, 148; *HistRzym* 54v; pilnie pátrzay/ iáko ten słwięty pokarm á tę hoyną á obfitą káłkę słwoię ielźcze przodkom náłzym miłościwie záváždy obiecować á záślubowác raczył *RejPos* 157v, 134, 216, 218, 219, 220, 267; *ActReg* 40; *Spondeo* – Sliubuię, obiecuię. *Calep* 1000a; *SarnStat* 1025.

W połączeniu szeregowym z inną formą tego samego czasownika (1): tośmy iem [*poddanem pruskim*] obieczovali y obieczyem ze znouw chcemy [...] aby [...] iednostainą kazdy rok obroną przeciwko Kazdemu nieprziaczieliowi słpoddanemi náśfemi Korony Polłkiey słpolnie dzierzeli *ComCrac* 11v.

a. *Ślubować, przysięgać; vovere Cn, Calep; convenire Mącz; affirmare, facere, (in)stipulari, se obligare, polliceri, promittere, spondere Cn (43)* : Obiecuiefz vřtawitznié dziewiřtvo chowác? odpowiada [mniszka]/ obiecuief. *KrowObr* 148, 129v.

obiecować komu (7): Mącz 481c; Ia Bonifacyufz z łáfki Bożey Biřkup/ obiecuief tobie błogosławiony Pietrze/ Křiążę Apořtolfkie [...] iřz iá záchowác mam wřzelką wiernořć y řzczerořć wiary řwiętey powřzechney *SkarŻyw* 520. *Cf obiecować komu co, cum inf komu.*

obiecować komu co (3): RejPos 333; Voveo – Bogu nieco obiecuief. *Calep* 1140b; *LatHar* 661.

obiecować kogo (1), co (15) [w tym: na co (1)] (16): Bo nie vmarl ale omdlař Trzřłni go yřby otrzezwiał Na odpuřt go obiecuimi A wřziřci po piąci řmowmi. Sdrowich Mariei *RejKup* c3; Czemu Votá tzniař/ obiecuief pořluřzeřtvo/ tzyřthořć/ y vbořtvo? *KrowObr* 133v, 129v *marg*, 139v, *Rrv* [2 r.], Ss2, Ss3v (11); *OrzList* i2v; To co obiecuiefz řtharay řie ábyř wpeřniř [Et si desieris vovere, non erit in te peccatum]/ ták iákoř pořlubię dobrowolnie Pánu Bogu twemu *BibRadz Deut* 23/23. *Cf obiecować komu co.*

cum inf (21): (nagř) Przyřięgá Mniska. (-). Naprzod tymi řlowy kořdy Mnich przyřięga mowiac. Obiecuief być pořluřzen Reguły/ y przełożonego klařtorneho tego ninieyřzego/ y przyřřlego. *KrowObr* 137v, 41, 131v [2 r.], 138; ná koniec niech řam w řye Krol weyřrzy/ pomniác ná ono/ *Nofce te ipřum.* Ieřliże on tákowym ieřt w Polřzce Kroleř/ iákowym řye być pod Przyřięgá řwá obiecowař/ czářu Koronácyey řwey. *OrzRozm* F2, M2v; *KochProp* 7. *Cf cum inf komu, cum inf co.*

cum inf komu (2): Tym że teř obyczáiem Krol Polřki/ [...] Przyřięgá nam řwá obiecuie [...] Prawdá/ wolnořci [...] w cále záchowác. *OrzRozm* E4, E4.

cum inf co (11): kiedybyřcie prawdziwi Biřkupi byli/ od Kryřtuřá Syná Bożego pořłáni/ tedybyřcie vřtav ludzkich y Dekretařow Papieřkich vtzyć/ chowác/ y řtrzec nieobiecowařli *KrowObr* 129, 131v [2 r.], 137v, 148 [3 r.], *Rrv*; [*Zelim ojca swego Bajazeta*] łágodnymi řlowy námawiał áby przy nim mieřzkař/ obiecuief pořluřzeřtvo przyjařń przeciřwko oycu wieczńie chowác *BielKron* 258v, 232v, 329v.

Ze zdaniem dopeřnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (2); iř (2), ře] (3): Przyřtěpuief ku pořluřzeřtwu Biřkupa nawyřřzego/ [...] i to obiecuief że od ie^{go} vřtav i decretow nigdy nieodřtapię *MurzHist* N2v; *RejPos* 333; *SkarŻyw* 520.

W charakterystycznych pořczeniach: obiecować kařdemu, męřowi (2), (Panu) Bogu (2); obiecować czystořć (chowác) (5), obedyjencyjř, pořluřzeřtvo (chowác, być pořluřzen) (7), ubořtvo (dobrowolne) (4); obiecować na odpuřt [kogo]; obiecować bronief [czego], chowác dziewiřtvo (dziewiřtvo) (3), chowác przyjařń [przeciřwko komu], czynief [co] wiernie, pracować [okořo czego], zachowác [co].

Zwroty: »obiecować dajác na to rękę« (1): *Conveniebat mulier viro in manum*, Niewiařtá męřowi obiecowařła dáyác mu ná to rękę *Mącz* 481c.

»obiecować na řwá czeřć« (1): Y wyznař řwé poddáńřtvo/ y zwiěřchnęgo páná/ Obiecuief ná řwá czeřć ktemu řye znać wieczńie/ A wiáreř pánu řwemu záchowác řtátecńie. *KochProp* 7.

»obiecować w przysiędze, przysięgá; przysięgáć obiecuief« [szyk zmienny] (2;1;1): *KrowObr* 131v; Tym że teř obyczáiem Krol Polřki/ nieobiecuie nam w Przyřiędze řwey Mřzey miewać [!]/ álbo Káplany řwięćief *OrzRozm* E4, E4, M2v.

»ślub [komu] sercem obiecować« (1): [matka Samuela proroka] ślub Pánu Bogu łercem obiecowała *LatHar* 661.

»obiecować zaślubieniem« (1): iáwnie do vszu nálszych podał wołá/ łtánowienie/ y rołkazanie łwięte łwoie/ obiecuiąc tho pewnym záłlubieniem káždemu/ iż ktokolwiek przyiął do łiebie wdzyęcznie tę łwięta wołá [...] dopuścił mu łie [...] słtác/ [...] łynaczkim Bogá Oycá *RejPos* 333.

Szereg: »poślubować, obiecować« (1): Przysięgá teź Krol [...] poślubuiąc wiáre Krolewłká łwá Pánu Bogu/ [...] obiecuiąc bronić Páńłtwá łwego/ y mnożyć go wedle przyięgi łwey *OrzRozm* M2v.

2. Mówić, że zdarzy się coś, co nie jest od obiecującego zależne, gdyż przekazuje on tylko daną sobie wiedzę; przepowiadać; wróżyć; *augurari promittere* *Mącz* (48) : Auguror, Práktykuyę. Obiecuyę. *Mącz* 20c, 226d.

obiecować komu (19): *RejPs* 79; Táko teź y źwierzętom żywot rozdawáią [Słóńce, Miesięc i Gwiazdy]/ y obiecuią kóždy Ołobie podług zrzádenia iey/ ináčzey Człowieku/ ináčzey koniowi/ ináčzey ptakom *SienLek* 30v; *WujNT Act* 27 arg. Cf *obiecować komu kogo, co*.

obiecować komu kogo, co (16): *MurzHist* H2; Nápomina ie [Izraelitów] łozue ku prawdziwey chwale Bożey obiecuiąc im ráunek iefłizeby posłufznymi byli *BibRadz Ios* 23 arg, *Is* 1 arg, 25 arg, 48 arg, *Agg* 2 arg; *OrzRozm* C4; *BielKron* 69; *OrzQuin* Y3; mowi ániół Páńłki do żony Mánááchowey mátki Sámłonowej/ obiecuiąc iey łyná *CzechRozm* 133v, 156; *KochMRot* A4v; *SkarKaz* 421a. Cf *obiecować komu kogo, co od kogo, »pociechę obiecować«*.

obiecować komu kogo, co od kogo (2): rzekł Anektánábus łynu Alexandrze/ pogłáday ná gwiazdi bácz gwiazdę Herkulełowę iáko łie łmęci/ á Merkurius łie wełeli/ łowifzá teź widzę iáłnącego/ iuź moie práktykowanie mnie bliská łmierć od łyná mego obiecuie. *HistAl* A7v; *CzechEp* 285.

obiecować kogo, co (23): KArdynáł ieden z wołfkiem Papielkim wołuiąc/ Biegal miedzy Rotmiłtrzmí/ pewnie obiecuiąc/ Zwycięłtwo/ bo łie dzyeie to o krzywdę Bożą *RejFig* Bb7; *OrzQuin* E3v; *RejPos* 211; *RejPosRozpr* b4v; *CzechRozm* 135; Hieremiałz Prorok/ walecznemu onemu Hetmánowi/ ludźie Máchábeufzowi/ [...] zwycięłtwo pewne z nieprzyiációł obiecuie. *LatHar* 326; *WujNT przedm* 31. Cf *obiecować komu kogo, co*; »obiecować rzeczy przyszłe«.

cum inf kogo (1): [Sybilla Kumea mówi] Iuź me łłowá ołtáteczne/ Prawdziwe łá będą wieczne/ Ktore krolá známionuią/ Ná łwiát go przyść obiecuią. *BielKron* 133v.

cum inf komu (1): Tęczynki od wielkiego łmutku Wpadł w niemoc/ z kóréy mu iuź (ách wiełci płáčliwa) Włtác nie obiecowała/ Kłoto zazdrołciwa. *KochPam* 86.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (3); iż (4), że (2)] (6): *RejPs* 79; Nie iefłtem táko wżeteczny y ták tępe^{go} rozumv/ żebył miał obiecować iż te rzeczy vmiem/ [...] ktorych korzenie łá w niebie vmocnione: to tylko wyznawani że chcę. *Leop* *B4v; *OrzRozm* C4; Abner połłá do krolá Dawidá połły/ áby z nim włzedł w przyiáźń/ obiecuiąc mu to iż będzie pánował nád dzyefiácią narodow Izráelłkich. *BielKron* 69; *OrzQuin* Y3; *WujNT Act* 27 arg.

W połączeniu szeregowym (1): A ty teź miły Kłięże Doktorze/ [...] wołáłz/ krzyczyłz/ y nam to obiecuielz/ iefłize łye nie vznamy/ Krolá y Królełtwo pewnie łtráciłmy *OrzQuin* Y3.

Fraza: »jako obiecuie« (2): *RejPos* 211; Połłáł P. Bog Słowo y mądrołć łwoię widome^{go} doktora z niebá/ iáko obiecował Izáiałz *SkarKaz* 488a.

Zwroty: »pociechę [komu] obiecować« (1): imię iemu ci Apoštołowie [...] takie dáli Bárnabasz/ ktore łamifz wykładaią: Syn pociechy: zniego wielką pociechę kościołowi obiecuiać. *SkarŻyw* 534.

»obiecować rzeczy przyszłe« (1): ten [*Klemens Ramult*] gdy łye ná kazaniu głosem rozwiódł/ iáko łłowik inny/ w zápaleniu/ co mowił nie zázwdy łam czuł/ y w zápaleniu obiecował rzeczy przyzłe/ kthore łye pełniły. *OrzRozm* G2v.

Szeregi: »(nie) prorokować i (ani) obiecować« (3): *MurzHist* H2; *BibRadz Ier* 30 arg; *DZiatki*/ toć wam prorokuię/ Y zá pewné obiecuie: Który z was dom zámiluię/ Ze prędko nędzę vczuie. *KochMRot* A4v.

»obiecować i tuszyć« (1): [*baba ma panią brzemieną*] pocieszać łłowy miłemi/ á zwłazcza obiecuiać y tuzząc iakoby Syna miała vrodzić *FalZioł* V 20b.

Przen: *Stwarzać nadzieję na coś [w tym: co (12)] (13)* : *Servare de coelo*, Patrząc co zá pogodę niebo obiecuie. *Mącz* 389a; [*św. Piotr*] ná on głos [*Chrystusa*] opuścił wżytko/ [...] y nádzieię do wżytkiego co iedno świat ten obiecować może: y łtał łię vbogim w łercu/ y wnádziei *SkarŻyw* 596, 508; A iefli záś w pół niebá Chyronowé rámię/ Nie przez miarę mgłá wielka záłłoni/ [...] Ze włchodu/ nie z południá/ wiátry obiecuie. *KochPhaen* 16; Gdzie ty [*Boże*] odstąpił/ tám łię inák dzieie/ Niż obiecuiać łerdeczne nádzieie. *GrabowSet* I2v; *WysKaz* 41.

obiecować co komu, czemu (6): *RejJóz* 18; Vkaż mi iedną rzecz namnieyłzáz/ [...] ktoraby nam pewnego vpadku nie obiecowałá. *OrzRozm* C2v; *RejAp* 109; [*Abramijusz*] trafiłwzy ná iedną cháłupkę álbo Celle bliśko miáłtá/ ktora mu pokoy obiecowałá/ wniew łię zátáil: ná łwoie z łwiátem y iego zábawami rozłtanie. *SkarŻyw* 234; Lecz iefcze ná tym máłlo/ głębię połtępuie Niełczęścię/ Inadz gorfze coś iefcze obiecuie Krwi Priámowéy *GórnTroas* 11; Nádzieia iż iey iefcze coś obiecowałá/ Zá nim co włkok ten łwov łift záłłny [*do Eneasza*] połłáłá. *PudłDydo* A4v.

Szeregi: »figurować i obiecować« (1): ten Báránek [...] iuz był ná to zábicie zgotowány/ y iáwnie obiecány y obwołány/ iuz y wżytki ony ofiary krwáwe to łwiátu figurowáły y obiecowały *RejAp* 109.

»obiecować i nadzieję dawać« (1): [*Piotr męczennik*] włtápił w zakon S. Dominiká/ łwiátu zołtáwuiąc wżytko/ co óń [!] obiecuie y do częgo płochą nádzieię dáie *SkarŻyw* 371.

3. Przypuszczać, sądzić, mieć nadzieję, spodziewać się czegoś (3) :

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): stąd to łobie obiecuie/ iż ten początek mój piłania w théy łpráwie ięzykiem Polłkim nie będzie w.m. niewdzięcznym. *Strum* B.

Zwrot: »obiecować sobie« [*w tym: co (2), ze zdaniem dopełnieniowym (1), z przytoczeniem (1)*] [*szyk zmienny*] (3): Y thenże Páweł nie po łmierci záras/ ále po zmartwychwłtaniu ták łobie obiecuie: Iuz ia bywam offiárowan/ [...] bieg wykonałem *GrzegŚm* 37; *Strum* B; gwiazdy łprziázliwé łobie obiecował. *KochJez* A4.

Synonimy: 1. *obowiązować się, przyrzekać, ślubować; a. przysięgać, ślubować; 2. przepowiadać, wrożyć.*

Formacje współrdzenne cf OBIECAĆ.

Cf OBIECOWANIE, OBIECOWANY, OBIECUJĄCY